

7,861:25 mk:n hinnasta ¹⁾); soutustadionilla ja velodromilla suoritettavia erinäisiä pieniä rakennustöitä ²⁾); sekä työvoiman sijoittamista Korkeasaaren vesilintutarhan uusimistöihin ³⁾).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin m.m. asioista, jotka koskivat: määrärahan myöntämistä Fiskodlingens vänner nimiselle yhdistykselle hauenpoikasten ostamista ja istuttamista varten kaupungin omistamiin vesiin ⁴⁾); lasten leikkikenttätöiminnan järjestelyä Kaivopuistossa ⁵⁾); Kivinokan kansanpuiston telttamaksuja ⁶⁾); Agricolan kirkon kentän käyttämistä palloilu-urheiluun ⁷⁾); tilan luovuttamista Helsingin ratsastushallista 4 ambulanssiauton säilyttämistä varten ⁸⁾); saunojen rakentamista kaupungin hiekkarannoille ⁹⁾); luonnonsuojelualueen järjestämistä Stansvikin alueelle ¹⁰⁾); sekä olympiakisoja varten soutu- ja melontaratojen merkitsemiseksi rakennetun irtaimiston hallintaa ¹¹⁾).

8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimintakertomus v:ltä 1940 sisälsi seuraavaa:

Toiminta ja viranhaltijat. Maatalousosaston toimintatavassa ei tapahtunut mitään muutoksia kertomusvuoden aikana.

Osaston viranhaltijat olivat samat kuin ennenkin. Apulaisagronoomi T. Toukomaan oli sotapalveluksessa toukokuun alkuun saakka ja maatalousministeriön määräyksestä heinäkuun 18 p:stä vuoden loppuun pikasustustöissä. Kun hän kevätkesästä piti kesälomansa, niin hän ei paljoakaan ennättänyt hoitaa vakinaista tointa.

Maatilat. Maatalousosaston kertomusvuonna hoitamien ja sen valvonnan alaisina olevien tilojen ja tilusryhmien nimet ja viljelysalat olivat seuraavat:

Tilusryhmä	Omassa viljelyksessä, ha	Omallä väellä, ha	Tilapäisesti vuokralla, ha	Varsinaisia vuokra-alueita, ha	Yhteensä, ha
Tuomarinkylä	332.1	2.4	1.5	22.6	358.6
Pukinmäki	199.1	1.8	3.9	204.2	409.0
Tali	145.5	1.3	10.4	26.0	183.2
Tomtbacka	168.6	1.3	—	0.6	170.5
Fallkulla	97.0	1.2	6.6	6.0	110.8
Puodinkylä	151.6	1.7	1.2	42.1	196.6
Kaarela	—	—	—	98.5	98.5
Korpas	—	—	—	103.7	103.7
Herttoniemi	—	—	—	107.6	107.6
Tuurholma	—	—	—	17.5	17.5
Stansvik	—	—	—	12.0	12.0
Viikinmäki	—	—	—	56.7	56.7
Leppävaara	—	—	—	136.0	136.0
Yhteensä	1,093.9	9.7	23.6	833.5	1,960.7

¹⁾ Kiint. lautak. 11 p. marrask. 1,434 §. — ²⁾ S:n 4 p. marrask. 1,397 § ja 2 p. jouluk. 1,578 ja 1,579 §. — ³⁾ S:n 2 p. jouluk. 1,573 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 389 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. kesäk. 672 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 723 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. elok. 1,013 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. syysk. 1,186 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. lokak. 1,212 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. lokak. 1,257 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. marrask. 1,396 §.

Oulunkylän pellot on tässä luettu Pukinmäen tiluksiin, samoin Herttoniemen omassa viljelyksessä olevat Puodinkylän pellot. Huomioon ei ole otettu Pohjois-Herttoniemen laidunniittyjä, n. 18 ha, jotka olivat siirtokarjan laitumena. Vuokraajain peltojen pientareet, puutarhat ja osa tonttimaita on luettu pelloiksi.

Viljelysjärjestelmä. Omassa viljelyksessä olevia peltoja viljeltiin seuraavasti:

	Tuomarinkylässä		Pukinmäessä		Talissa		Tomtbackassa		Fallkullassa ¹⁾		Puodinkylässä		Yhteensä	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Kesantoa	14.1	4.2	9.4	4.7	10.3	7.1	2.5	1.5	6.7	6.9	16.6	10.9	59.6	5.4
Ruista	16.2	4.9	12.1	6.1	14.4	9.9	6.5	3.9	9.9	10.2	8.6	5.7	67.7	6.2
Syysvehnää	8.3	2.5	15.3	7.7	—	—	3.8	2.3	—	—	—	—	27.4	2.5
Kevätvehnää	57.5	17.3	19.6	9.8	20.2	13.9	24.7	14.7	—	—	24.0	15.8	146.0	13.3
Ohraa	41.3	12.4	24.8	12.5	7.3	5.0	28.4	16.8	—	—	15.1	10.0	116.9	10.7
Kauraa, hernettä vihantarehua	78.4	23.6	19.2	9.6	30.0	20.6	28.7	17.0	38.4	39.6	47.1	31.1	241.8	22.1
Perunoita	12.3	3.7	12.1	6.1	9.0	6.2	5.3	3.1	5.0	5.1	6.8	4.6	50.5	4.6
Juuriskasveja	2.5	0.8	4.7	2.4	2.0	1.4	0.4	0.2	2.0	2.1	—	—	11.6	1.1
Puutarhaa	—	—	2.8	1.4	—	—	—	—	3.7	3.8	0.6	0.4	7.1	0.7
Heinää	89.6	27.0	57.2	28.7	52.3	35.9	68.3	40.5	21.4	22.1	30.4	20.0	319.2	29.2
Laidunta	11.9	3.6	21.9	11.0	—	—	—	—	9.9	10.2	2.4	1.6	46.1	4.2
Yhteensä	332.1	100.0	199.1	100.0	145.5	100.0	168.6	100.0	97.0	100.0	151.6	100.0	1,093.9	100.0

Kylvöt. Tärkeimmät kylvöt olivat seuraavat:

	Tuomarinkylässä	Pukinmäessä	Talissa	Tomtbackassa	Fallkullassa	Puodinkylässä	Yhteensä
	Hehtaaria kohden, kg						
Ruista	1,700	660	1,980	1,125	1,070	3,070	9,605
Syysvehnää ..	1,770	1,000	—	850	—	—	3,620
Kevätvehnää	17,290	5,400	5,580	7,755	—	7,150	43,175
Ohraa	11,400	5,490	1,850	6,125	—	3,600	28,465
Kauraa	18,480	4,330	7,600	7,670	9,540	11,480	59,100
Perunoita	35,700	26,000	21,100	11,900	11,010	14,760	120,470

Sadot. Vuoden sato oli hyvin tyydyttävä huolimatta alkukesän kovasta kuivuudesta ja siitä, että muokkaustyöt eivät vetovoiman osittaisen puutteen takia sujuneet niin nopeasti kuin tavallisesti. Kevään tulo oli normaali. Syysviljat talvehtivat hyvin. Kun kertomusvuonna melkoinen osa syysviljoista, n. $\frac{1}{3}$, kasvoi nurmirikossa, niin tämän vuoden syysviljasato on katsottava hyvin tyydyttäväksi. Talin ja Tomtbackan rukiit eivät menestyneet niin hyvin kuin muiden tilain. Pukinmäen syysvehnäsato oli huonompi kuin mihin oli totuttu, mutta kuitenkin täysin kannattava. Kaikki kevätiljat antoivat hyvän sadon, jota todistaa se, että ainoastaan Puodinkylän kevävehnä ja Fallkullan kaura jäivät alle 2,000 kg:n ha:lta. Perunasato oli ennätyksellinen. Heinä antoi heikon sadon, mihin oli syynä paitsi kevätkuivuutta se, että muutamat ensimmäisen vuoden nurmet ei-

¹⁾ Fallkullan peltoihin on tässä luettu 4.7 ha lentokenttäaluetta, minkä Fallkulla on viljelyt.

vät kasvaneet juuri lainkaan, kun orastuminen oli edellisenä vuonna heikkoa. Mistään heinäkadosta ei kuitenkaan voi puhua sanan varsinaisessa merkityksessä, sillä sato oli aivan sama kuin v. 1939, mutta tietenkin heikko hyvien vuosien, esim. v:n 1938, satoon verraten. Ainoastaan Fallkullan sato oli katovuoden sato, mutta se ei suinkaan kokonaan johtunut huonosta vuodesta, vaan osittain peltojen järjestelystä lentokentän laajentamisen takia ja viljelysvahingoista, jotka aiheutuivat lentokentän viemärin kaivamisesta. Lanttusato on yleensä aina epätasainen riippuen siitä, miten tuhohyönteiset pääsevät taimistoa vahingoittamaan. Pukinmäen lanttusato oli erinomainen, 55,600 kg eli n. 1,000 hl ha:lta. Rehujuurikasato oli Tuomarinkylässä hyvä ja Pukinmäessä sangen tyydyttävä, mutta Fallkullassa huono kuten kuivina vuosina aina ennenkin. Fallkullan peltojen pohjasaven, ryyinisaven, happamuus tuntuu näet aina eniten kuivina aikoina.

Tärkeimmät kertomusvuoden kokonaissadot ja hehtaarisadot selviävät seuraavasta yhdistelmästä:

	Tuomarinkylässä	Pukinmäessä	Talissa	Tomtbackassa	Fallkullassa	Puodinkylässä	Yhteensä
K a i k k i a a n, k g							
Ruista	38,370	27,784	28,624	12,360	24,443	23,231	154,812
Syysvehnää ..	33,020	28,060	—	11,276	—	—	72,356
Kevätvehnää	149,495	50,455	46,175	58,916	—	43,325	348,366
Ohraa	109,203	49,844	15,000	71,378	—	30,720	276,145
Kauraa	198,119	48,178	78,575	59,442	72,275	97,973	554,562
Perunoita ...	297,000	270,000	183,500	109,900	95,000	115,660	1,071,060
Lanttuja	33,000	109,055	39,000	8,500	—	—	189,555
Rehujuurikkaita	47,000	77,000	—	—	32,700	—	156,700
Heinää	247,100	138,000	129,300	170,900	30,600	70,000	785,900
H e h t a a r i a k o h d e n, k g							
Ruista	2,361	2,296	1,995	1,902	2,469	2,692	2,286
Syysvehnää ..	3,978	1,834	—	2,936	—	—	2,637
Kevätvehnää	2,599	2,578	2,283	2,387	—	1,805	2,386
Ohraa	2,647	2,009	2,055	2,511	—	2,030	2,362
Kauraa	2,560	2,620	2,700	2,290	1,990	2,080	2,354
Perunoita	24,146	22,314	20,400	20,814	19,000	17,008	21,218
Lanttuja	25,400	55,600	30,000	21,300	—	—	38,200
Rehujuurikkaita	47,000	36,300	—	—	16,350	—	30,600
Heinää	2,758	2,412	2,471	2,503	1,430	2,305	2,462

Työväki. Vakinaista työväkeä oli kertomusvuonna seuraavasti:

Tilusryhmä	Työnjohtajia		Muonamiehiä		Naispalveljoita		Yhteensä	
	1/1	31/12	1/1	31/12	1/1	31/12	1/1	31/12
Tuomarinkylä	3	3	20	22	1	1	24	26
Pukinmäki	4	4	14	15	3	3	21	22
Tali	1	1	11	12	—	—	12	13
Tomtbacka	2	2	12	12	—	—	14	14
Fallkulla	2	2	7	7	2	2	11	11
Puodinkylä	1	1	12	10	—	—	13	11
Metsänhoito	2	2	1	1	—	—	3	3
Yhteensä	15	15	77	79	6	6	98	100

Vakinaisista miehistä oli sotapalveluksessa 35.

Hevoset. Hevosia oli vuoden alussa 84 ja vuoden lopussa 81. Eri tiloille hevoset jakautuivat seuraavasti:

Tilusryhmä	Tammik. 1 p:nä,		Jouluk. 31 p:nä,		100 ha:n peltoalaa kohden	
	kaikkiaan		kaikkiaan		tammik. 1 p:nä	jouluk. 31 p:nä
Tuomarinkylä	26	24	7.8	7.2		
Pukinmäki	17	16	8.9	8.0		
Tali	10	10	6.6	6.9		
Tomtbacka	14	13	8.3	7.7		
Fallkulla	8	6	9.0	6.2		
Puodinkylä	9	12	6.9	7.9		
Yhteensä	84	81	7.8	7.4		

Edellä mainittujen hevosten lisäksi oli 11 varsaa. Hevosia oli puolustuslaitoksen käytössä 50. Niistä jäi palauttamatta 13, joista 3 tietävästi sai surmansa sodassa.

Karjatalous. Lehmien keskimääräinen luku ja koko karjan keskimääräinen tuotanto kertomusvuonna päättyneellä tarkastuskaudella oli seuraava:

Tilusryhmä	Lehmien luku	Maitoa, kg	Rasva-%
Tuomarinkylä	25.7	3,066	4.3
Pukinmäki	42.9	3,337	4.0
Fallkulla	20.3	3,628	4.2

Eri rehulajien käyttö tarkastusvuonna oli kokonaismäärään verraten prosentteissa seuraava:

Rehulaji	Tuomarinkylässä	Pukinmäessä	Fallkullassa
Öljyväkirehua	9.4	12.9	8.7
Muuta väkirehua	23.1	15.6	28.8
Heiniä	23.6	18.1	18.7
Olkia	4.6	11.1	10.2
Tuoretta rehua	14.0	6.6	7.2
Laidunta	25.3	35.8	26.4

Maitomäärän aleneminen johtui pääasiallisesti karjan nuorentamisesta ja olkien käytön lisäämisestä sekä tuorerehun käytön vähenemisestä.

Siirtokarjaa sijoitettiin kertomusvuoden alussa Puodinkylään 70 eläintä, joista vuoden lopussa vielä oli jäljellä 27. Näistä eläimistä ei ole kannattanut pitää samanlaista tarkastuskirjanpitoa kuin vakinaisesta karjasta.

Sikatalous. Kertomusvuonna hoidettiin sikoja Talin ja Tomtbackan tiloilla. Tammikuun 1 p:nä ja joulukuun 31 p:nä suoritetussa eläinten laskennassa sikoja oli seuraavasti:

	Talissa		Tomtbackassa		Yhteensä	
	1/1	31/12	1/1	31/12	1/1	31/12
Karjuja	2	2	1	2	3	4
Emakoita	28	27	15	21	43	48
Nuoria sikoja	6	—	107	23	113	23
Porsaita	32	13	—	12	32	25
Yhteensä	68	42	123	58	191	100

Kirjanpito ja taloudellinen tulos. Kameraalisen kirjanpidon mukaan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot		Mk
Tulot maatalousosaston hoitamista tiloista		12,025,909: 60
Vuokralle annettujen tilojen vuokramaksut y.m.		286,963: 60
	Yhteensä	12,312,873: 20
Menot		Mk
Sääntöpalkkaiset virat		188,124: 65
Tilapäistä työvoimaa		2,422,960: 20
Vuokra, toimiston, tilityserä		7,200: —
Lämpö »		1,500: —
Valaistus »		1,543: 40
Siivoaminen »		1,500: —
Puhtaanapito		6,525: 70
Kaluston hankinta		181,204: 40
» kunnossapito		138,938: 15
Tarverahat		13,815: 70
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet (eläinten)		22,450: 05
Metsänhoito (metsänhoitaja)		10,000: —
Tallit		444,347: 05
Navetat ja sikala		695,440: 30
Maanviljely		1,115,495: 60
Verot ja vakuutusmaksut		179,351: 30
Rakennukset		294,169: 35
Puistojen kunnossapito		9,904: 55
Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassaan		70,315: 95
Poistot		2,491: 80
Metsätyöpalkat, erikoismääräraha		872,603: 10
	Yhteensä	6,679,881: 25

Kertomusvuoden tuloksena oli siis 5,632,991: 95 mk ylijäämää. Jos konttokuranttitilin korot jätetään pois, niin on kertomusvuoden koroton ylijäämä 5,703,307: 90 mk, v:n 1939 vastaavan luvun ollessa 1,446,726: 65 mk. Kertomusvuoden rasitukseton ylijäämä ilman veroja y.m.s. yleisluontoisia menoja ja ilman korkoja oli 5,882,659: 20 mk oltuaan v. 1939 1,632,373: 75 mk. Eri tilain ja metsätalouden puhdas tuotto taloudellisen kirjanpidon mukaan, kun korkoja ei oteta huomioon, oli seuraava:

Tilusryhmä	Mk	Tilusryhmä	Mk
Tuomarinkylä	1,076,434: 95	Herttoniemi	83,108: 55
Pukinmäki	908,782: 60	Viikinmäki	32,347: 25
Tali	554,020: 05	Kaarela	45,128: 80
Tomtbacka	438,271: 05	Korpas	20,281: 25
Fallkulla	192,981: 55	Leppävaara	23,632: 65
Puodinkylä	230,499: 75		
Stansvik	77: 10	Yhteensä	3,622,286: 40
Tuurholma	16,720: 85	Metsätalous	2,149,360: 60
		Kaikkiaan	5,771,647: —

Kaupungeedeetin antama toimintakertomus v:lta 1940 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökunnan muodostivat kaupungeedeetti, apulaisgeedeetti, kolme insinööriä, kolme vaakitsijaa, yksi tilapäinen vaakitsija, kahdeksan piirtäjää, neljä tilapäistä piirtäjää, piirtäjä-harjoittelija ja apulaisvahtimestari. Kaupungeedeetti, insinöörit, kolme vaakitsijaa, viisi piirtäjää ja apulaisvahtimestari eivät vuoden alkupuoliskolla sotapalveluksessa olonsa johdosta voineet hoitaa virkatehtäviään, joten osaston työskentely tuona aikana oli käytännöllisesti katsoen seisauksissa.

Osaston hoidossa olevan tonttikirjan pitämisestä aiheutuvien tehtävien lisäksi mainittakoon osaston kertomusvuonna suorittamista töistä seuraavat: 98 tontinmittaustoimitusta; 31 kivijalankatselmusta; 8 tonttirajanpaalutusta; 68 otetta ja jäljennöstä tonttikartoista ja mittakirjoista, niistä 3 kaupungin tarpeisiin; 243 otetta ja todistusta tonttikirjasta, niistä 4 kaupungin tarpeisiin; 166 karttapiirrosta ja jäljennöstä, niistä 146 kaupungin tarpeisiin; 44 esitystä kiinteistölautakunnalle; 29 tonttijakokarttaa selityksineen; 63 kirjelmää ja lausuntoa; sekä 190 rakennuspalstan paalutusta kaupungin ulkopuolella, joista palstoista 25 oli Marttilan ja 162 Pirkkolan omakotialueella sekä 3 Herttoniemen tehdasalueella.

Lisäksi kaupungin ja sen ympäristön kiintopisteverkkoa täydennettiin pääasiallisesti Haagan ja Munkkiniemen pohjoisosissa, Pukinmäen, Viikin ja Vanhankaupungin seuduilla, Herttoniemessä ja Degerön saaren pohjoisosassa. Yhteensä rakennettiin ja havaittiin 26 uutta kolmiopistettä. Monikulmiomittauksen yhteydessä rakennettiin ja havaittiin 510 uutta monikulmiopistettä, havaittiin kulmat 790 pisteellä ja mitattiin monikulmiopistuja n. 81,700 m.

Kartoitusta mittakaavassa 1 : 500 suoritettiin Leppävaarassa n. 50 ha, Munkkiniemessä ja Haagassa n. 165 ha, Malminkylässä n. 30 ha, Oulunkylässä n. 5 ha, Herttoniemessä n. 61 ha, Hälvik—Häkansvikissa n. 42 ha ja Lauttasaarassa n. 90 ha sekä täydennysmittauksia eri puolilla kaupunkia n. 92 ha eli siis yhteensä n. 535 ha.

Korkeuskiintopistejonoja rakennettiin ja havaittiin pääasiallisesti Haagassa ja Munkkiniemessä n. 35 km. Pintavaakitusta suoritettiin suunnilleen samoilla alueilla kuin kartoitustakin.

Sisätöinä suoritettiin kertomusvuoden aikana 77 kolmiopisteen tasotuslaskut, joista pisteistä 10 on vanhoja uudestaan määrättyjä pisteitä, sekä 798 monikulmiopisteen koordinaattilaskut. Mittakaavassa 1 : 500 olevia karttalehtiä piirrettiin 750 ha:n suuruiselta alueelta. Tonttien myyntiluettelon laatimista varten suoritettiin kuutio- ja pinta-alalaskelmat. Kaupungin uusi matkailukartta laadittiin valmiiksi ja siitä otettiin 40,000 kappaleen painos.

Kaupungeedeetti oli kaupunginhallituksen määräyksestä kaupungin edustajana kolmessa pakkolunastustoimituksessa ja yhdessä maanjako-oikeuden istunnossa.

Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1940 annettu kertomus sisälsi seuraavaa:

Kertomusvuonna asuntojen lukumäärä pysyi muuttumattomana samoin kuin vuokratkin.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1940 lopussa:

Asuntoryhmä	Huoneistoja	Huoneita	Niissä asuvia kaikkiaan	Henkilöitä huonetta kohden
Hietaniemenkatu.....	66	77	212	2.8
Kirstinkatu	39	42	148	3.8
Somerontie	155	160	520	3.3
Kangasalanatie	239	240	885	3.7
Karstulantie	334	502	1,409	2.8
Sammatintie.....	48	72	216	3.0
Mäkelänkatu	86	173	411	2.4
Kaikki asunnot	967	1,266	3,801	3.0

Vastaava asukasluku v. 1939 oli 3,860 ja henkilöluku huonetta kohden 3.0.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menoarvioon kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavasta taulukosta ¹⁾:

	Määräraha, mk	Kustannukset tilien mukaan, mk
Palkkaukset	169,800: —	191,632: 75
Tilapäinen työvoima	38,400: —	35,641: —
Kesälomasijaiset	5,600: —	6,185: —
Vuokra	98,780: —	98,780: —
Lämpö	7,660: —	25,980: 35
Valaistus	46,700: —	45,389: 50
Siivoaminen	1,500: —	1,050: 15
Vedenkulutus	157,520: —	184,162: —
Puhtaanapito	152,700: —	141,566: 70
Kaluston hankinta	800: —	495: 85
Kaluston kunnossapito	3,000: —	1,049: 55
Kasvatustoiminta	10,000: —	6,899: 95
Korjaukset	400,000: —	340,568: 45
Yhteensä	1,092,460: —	1,079,401: 25

¹⁾ Isännöitsijän palkka sekä muut yhteiset hallintokustannukset merkitään kiinteistötoimiston tilille eivätkä sisälly tähän yhdistelmään. Taulukossa olevaan vuokraeraan sisältyy kerhohuoneiston vuokramenoja 33,600 mk ja lastenseimen vuokramenoja 13,020 mk. Korjauskustannuksiin eivät sisälly rakennusten ulkokorjauksista aiheutuneet menot.

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Asuntoryhmä	Mk	Asuntoryhmä	Mk
Hietaniemenkatu	99,772: 45	Sammatintie	44,077: 70
Kirstinkatu	39,037: 70	Kangasalantie 11, isän-	
Somerontie	119,577: 60	nöitsijän huoneisto	18,170: —
Kangasalantie	197,222: 05	Yhteensä	1,000,361: 40
Karstulantie	334,725: 95	Kerhotoiminta	66,019: 85
Mäkelänkatu	147,777: 95	Lastenseimen vuokra	13,020: —
		Kaikkiaan	1,079,401: 25

Vuokrasaatavia oli edellisestä vuodesta siirretty 212,493: 10 mk, josta 836 mk v:sta 1938 ja 211,657: 10 mk v:sta 1939 ja kertomusvuoden vuokrat arvioitiin 3,331,548 mk:ksi, joten talousarvioon merkittiin tuloja yhteensä 3,544,041: 10 mk. V:n 1940 kuluessa maksettiin v:n 1938 jäämiä 376 mk ja v:n 1939 jäämiä 198,279: 60 mk, joten yhteensä maksettiin jäämiä 198,655: 60 mk. V:n 1939 jäämiä poistettiin 675 mk ja v:een 1940 siirrettiin 13,162: 50 mk, josta 460 mk v:sta 1938 ja 12,702: 50 mk v:sta 1939 sekä v:n 1940 jäämä 346,218: 05 mk eli yhteensä jäämiä 359,380: 55 mk. Vuokria maksettiin 3,279,028: 90 mk ¹⁾.

Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston eri toiminta-aloihin jakautuva toimintakertomus v:lta 1940 sisälsi seuraavaa:

Urheilutoiminta. Luistinradat. Jo varhain syksyllä 1939 aloitettiin kunnostaa luistinratoja, mutta niistä ei yksikään toiminut sodan puhjettua. Ainoastaan Väinämöisenkadun kentälle kunnostettiin kaupungin puolesta pieni jääpallorata Ruotsiin matkustavan maaottelujoukkueen harjoittelua varten. Rata oli auki tammikuun loppupuolelta helmikuun 7 p:ään.

Urheilukentät. Kesäurheilukausi pääsi myös hitaasti alkuun. Kentillä kävijöiden luku laski poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi huomattavasti.

Pallokentän kolmas, neljäs, viides, kuudes ja seitsemäs kenttä avattiin kesäkuun 4 p:nä ja suljettiin lokakuun 3 p:nä. Syyskesällä kentät olivat sangen vilkkaassa käytössä. Olympiakisoja varten uudistettu ykköskenttä luovutettiin kilpailuja varten ensimmäisen kerran heinäkuun 28 p:nä. Pää- eli kakkoskenttä oli suljettuna koko kesän. Julkisia kilpailuja pidettiin Pallokentällä 43. Katselijoita oli 29,550. Bruttotulot olivat 268,390 mk. Harjoittelijoilta kannettiin edelleen pääsymaksu. Kerralta maksavia urheilijoita oli 7,968. Kuukausikortin lunastajia oli 578.

Eläintarhan kenttä avattiin jo toukokuun 9 p:nä ja suljettiin lokakuun 31 p:nä. Harjoittelijoiden luku oli varsinkin alkukesästä pieni. Maksullisia kilpailuja oli 14. Maksuttomia suurehkoja kilpailuja oli 23 ja puulaaki- ja muita pienehköjä kilpailuja n. 75. Katselijoita oli maksullisissa kilpailuissa

¹⁾ Tähän sisältyy isännöitsijän maksama tilitysvuokra 16,848 mk.

13,677. Bruttotulot olivat 94,300 mk, joista yhdistyksille maksettiin 84,840 mk. Kaikki suuret kilpailut pidettiin stadionilla. Kentän ulkopuolelle valmistui kesän kuluessa uudet moukarinheiton, keihäänheiton ja kiekonheiton sekä korkeushypyn harjoituspaikat, jotka alkuaan suunniteltiin olympiakisoja silmälläpitäen.

Kallion kentällä olivat uusi juoksurata sekä uudet heitto- ja hyppypaikat ensimmäistä kesää käytännössä. Kentällä pidettiin sangen runsaasti varsinkin jalkapallo-otteluita, sillä uudelleen tasoitettu keskikenttä oli nyt entistä miellyttävämpi. Kenttä oli auki toukokuun 9 p:stä lokakuun 31 p:ään.

Väinämöisenkadun kentällä suoritettiin 110 piirin jalkapallo-ottelua sekä puulaaki- ja koululaisotteluita 54. Kenttä avattiin toukokuun 9 p:nä ja suljettiin marraskuun 11 p:nä.

Käpylän kentällä suoritettiin yleisurheilukilpailuita 40, jalkapallo-otteluita 12 ja pesäpallo-otteluita 25. Edellisenä vuonna keskenjäänyt kentän pintakerros valmistettiin lopulliseen kuntoon, joten kenttä avattiin vasta toukokuun 31 p:nä ja suljettiin lokakuun 31 p:nä.

Haapaniemen ja Annalan kenttiä käytettiin suunnilleen entiseen tapaan.

Käpylän raviradan ruohokenttiä ei käytetty pinnan heikkouden vuoksi ja alueen uusi olympiakisoja varten suunniteltu urheilukenttä oli vielä keskentekeinen.

Kaisaniemen kenttää käyttivät etupäässä koululaiset palloleikkejään varten. Siellä pidettiin myöskin liikkeitten välisiä pesä- ja jalkapallo-otteluita.

Hesperian kentällä pelattiin etupäässä pesäpallokilpailuita. Maksullisia kilpailuita pelattiin 12. Koululaiset käyttivät kenttää erilaisia pelejään varten.

Messuhallin kenttää käytettiin myöskin ahkerasti.

Kaisaniemen verkkopallokentät avattiin toukokuun 20 p:nä ja suljettiin lokakuun 4 p:nä. Vuokrattujen tuntien lukumäärä oli 2,133.

Pallokentän pukusuojan rakennustyöt aloitettiin syksyllä. Rakennus valmistui kuitenkin vasta seuraavana vuonna, samoin kuin tämän laajan alueen aita ja katsomo.

Uimastadionin työt ovat sensijaan olleet keskeytyksissä kun vedenlämmitys- ja -puhdistuskoneita ei ole saatu Englannista.

Soutustadion. Poikkeuksellisista oloista huolimatta jatkettiin miltei koko vuoden ajan olympiakisojen kilpailu- ja harjoituspaikkojen rakentamista ja kunnostamista. Soutustadion oli jo ahkerassa käytössä. Sen toimistorakennus vuokrattiin yhteisesti Suomen soutuliitolle ja Suomen melontaliitolle. Siellä pidettiin kansainvälisiä kilpailuitakin ruotsalaisine ja saksalaisine osanottajineen.

Velodromi avattiin väliaikaisesti kesäkuun 16 p:nä. Sen pukusuoja ja katsomot valmistuivat vasta syksyllä. Pääkatsomon alla olevat huonetilat vuokrattiin varastoimista ja harjoittelua varten. Urheilijoilla oli tilaisuus käyttää lämmintä suihkua; 30 mk:n hintaisia harjoituskortteja myytiin 17 ja 3 mk:n hintaisia kertaharjoituskortteja 95. Harjoitustilaisuuksista kannettiin yleisöltä 1 mk:n maksu. Katselijoita oli 1,248.

Helsingin ratsastushalli valmistui syksyn kuluessa.

Kansanpuistot. Suomen ja Neuvostoliiton välillä marraskuun lopussa syttyneen sodan takia tuskin voitaneen puhua mistään kansanpuistojen talvikäytöstä.

Kesäkauden alku oli myös hiljaista. Siihen vaikutti tietysti äskettäin päättynyt talvisota, miesten reservissäolo, kuljetusvaikeudet ja tavallaan elintarviketilannekin. Lisäksi ei kesä ollut uijille ja yleensä ulkoilijoille suotuisa. Vain kesäkuun loppu- ja heinäkuun alkupuoli oli lämmintä. Veden lämpö vaihteli lakkaamatta. Kesäkuun keskilämpö oli vain 12—13 astetta. Kun sunnuntaipäivät elokuun 6 ja 14 p:nä sattuivat olemaan tavattoman helteiset, oli kaupunkilaisia sankat joukot kansanpuistoissa. Esimerkiksi elokuun 14 p:nä oli uimarannoilla varmasti yhteensä 75,000 henkilöä, joista yksistään Hietarannalla ja Mustikkamaalla kummassakin n. 20,000.

Hietaranta oli virallisesti auki toukokuun 22 p:n ja elokuun 26 p:n välisen ajan. Yleisöä kävi rannalla n. 300,000 henkilöä eli tavallista vähemmän. Pukusuojaa käytti 66,543 henkilöä eli 33,094 henkilöä vähemmän kuin edellisenä kesänä. Eri kuukausien kesken pukusuojien käyttö jakaantui seuraavasti: kesäkuu 16,123, heinäkuu 42,010 ja elokuu 8,410. Miehistä käytti pukusuojaa 34,138 ja naisista 32,405. Uimarannan ravintolaa varten hankittiin 45 uutta putkijalkaista tuolia ja 15 pöytää. Rannalla työskenteli kesän aikana 21 henkilöä, joista pukusuojassa 9, siivoojina 5 ja vartijoina 7, viimeksi mainituista yksi yövartijana. Uimavartijain apua on kesän aikana tarvinnut n. kymmenkunta henkilöä. Heinäkuun 7 p:nä sai eräs 62-vuotias mieshenkilö sydänhalvauksen vedessä ja hukkui. Hietarannan ravintolan hoidosta huolehti edelleen Helsingin kaupungin elintarvikekeskus.

Kertomusvuoden kesänä ei nähty lainkaan moottoriveneitä kansanpuistojen rannoilla, kuten edellisinä kesinä. Osittain kuljettiin soutamalla vieläpä Varsasaareen ja Satamasaareen saakka ¹⁾.

Mustikkamaa oli ahkerassa käytössä. Vilhonvuorenrannan ja Mustikkamaan välillä välitti höyrylautta liikennettä moottoriveneiden sijasta. Lautalla tuli saarelle n. 220,000 aikuista ja n. 36,000 lasta. Vapautuneilla vangeilla teetettiin saarella n. 400 m uutta tietä, m.m. 4 m:n levyinen tie uimarannalta saaren päätielle.

Seurasaaressa kävi kesän aikana n. 100,000 henkilöä, joista suurin osa jalkaisin. Vapaaumarannan käyttö kasvoi yhä. Saaren uimalaitos oli hyvin suosittu. Siellä kävi n. 18,000 kylpijää, joista naisia 11,000. Saaren 50 vuotta vanha ravintolarakennus uusittiin säilyttämällä kuitenkin rakennuksen vanha tyyli. Vapautuneet vangit puhdistivat saaren metsää ja tekivät tällöin 256 m³ halkoja. Teitä uusittiin myöskin.

Pihlajasaarella laskettiin käyneen n. 45,000 henkilöä. Sinne rakennettiin suuri uusi käymälä, perattiin metsää ja korjattiin teitä vapautuneiden vankien avulla.

Korkeasaaren uimalaitoksessa kävi kesän aikana n. 5,800 maksavaa kylpijää. Niistä naisia n. 2,800 ja lapsia 500.

Vakinaisina leirialueina olivat edelleen Kivinokka, Varsasaari ja Satamasaari sekä tilapäisinä eli viikonloppuleirialueina Lauttasaari ja Tuurholma. Kivinokassa oli 689 vakinaista telttaa eli majaa. Siis entistä vähemmän. Alueella tehtiin kesän aikana huomattavia uudistuksia, joista mainittavin on vesijohdon vetäminen-Kulosaaresta. Näin saatiin poistetuksi harmillinen juoma- ja keittoveden puute. Vesijohto on 1,836 m:n pituinen kesäjohto kolmine vesiposteineen. Vapautuneilla vangeilla teetettiin 550 m uutta 3 m:n levyistä tietä. Lisäksi ojitettiin eräs vesiperäinen alue, poistettiin

¹⁾ Vrt. Hels. kaup. tilastollinen vuosikirja 1940—41 s. 226.

uimarannalta kantoja ja puhdistettiin metsää, jolloin saatiin 238 m³ halkoja.

Varsasaaren ja Satamasaaren käyttöä haittasi moottoriveneiden puute. Elämä oli niissä entistä hiljaisempaa. Varsasaassa oli 250 vakinaista telttaa ja Satamasaassa 100.

Lautasaassa oli kesän aikana 877 tilapäistelttä, jotka saatiin pystyttää vain sunnuntain vastaiseksi yöksi. Tuurholmassa oli telttoja kaikkiaan n. 200. Suurin telttojen lukumäärä oli juhannuksena, jolloin niitä oli 73.

Herttoniemen uimarannan käyttö vilkastui entisestään. Siellä oli kaupungin puolesta vakinainen uimavartija, joka samalla piti uimakoulua pikkulapsille. Oppilaita oli 66, joista suurin osa oli Herttoniemen siirtola-puutarhasta. Oppilaiden ikä vaihteli 3—13 vuoteen. Iän ja uimataidon perusteella oppilaat jaettiin kuuteen ryhmään. Elokuun 10 p:nä oli uimanäytös. Tällöin suoritti 15 uimakoululaista nuorten ja 15 uimakoululaista yleisen uimamerkin. Herttoniemen uimarantaa alkoivat kaupunkilaisetkin käyttää. Heinäkuun toisena sunnuntaina oli rannalla n. 800 kylpijää.

Eläintarha. Korkeasaaren eläintarhan toiminnasta eläintarhan valvoja antoi seuraavat tiedot:

Sota. Suomen ja Neuvostoliiton välinen sota aiheutti häiriöitä myöskin Eläintarhan toiminnassa, joista kiusallisimpia oli tehtäviinsä tottuneen henkilökunnan puute. Elämä saassa oli hiljaista. Hiihtäjiä ja muita saassa kävijöitä ei näkynyt. Useat saassa asuvat perheet oli myös siirretty maaseudulle. Rauhanteon jälkeisinä päivinä saaren elämä alkoi kuitenkin vilkastua. Jalankulkijoita ja hiihtäjiä tuli saarelle. Leijonalinna, joka sodan puhkeamisesta alkaen oli ollut suljettuna, avattiin maaliskuun 17 p:nä. Huhtikuun 29 p:nä avattiin laivaväylä saaren ja sen jälkeen laivaliikenne alkoi välittömästi. Toukokuussa liikenne oli vielä suhteellisen hiljaista, mutta muuttui vähitellen täysin normaaliksi, olipa heinäkuun aikana osittain vilkastakin. Siirtoväkeä oli runsaasti saarella kävijöiden joukossa.

Pelättiin, että kertomusvuoden kesällä uudelleen puhjennut sota toisi mukanaan voittamattomia vaikeuksia tarhan eläinten ruokinnassa. Kertomusvuonna ei kuitenkaan vielä ollut tuntuvampaa puutetta tärkeimmistä ruokatarvikkeista. Kalansaanti oli tosin ajoittain vaikeata ja hinnat korkeat, mutta lihatavaraa saatiin suuremmitta vaikeuksista. Lisäksi saatiin maissituotteita, pellavansiemenjauhoja ja auringonkukansiemeniä. Myöskin poikkeuksellisen runsas pihlajanmarjasato toi vaihtelua sotatalven ravintoon.

Henkilökunta. Eläintarhan henkilökunnasta olivat koko sodan ajan ja osittain vielä sen jälkeenkin asepalveluksessa eläintenhoitajat E. ja V. Kanerva sekä ajomies E. Rantamäki. E. Kanervan sijaisena toimineen M. Taxellin erottua tuli hänen tilalleen huhtikuun alusta lukien neiti S. Tiainen, joka hoiti tointa toukokuun 28 p:ään asti. Sodassa kaatui T. Kilpinen, joka jo kahden vuoden ajan oli toiminut eläintarhassa kesälomansijaisena ja ylimääräisenä eläintenhoitajana. Eläinlääkintätohtori H. Söderlundin kuoltua toimi eläinten lääkärinä tohtori V. Klemola.

Korjaus- ja uudisrakennustyöt. Korjaus- ja uudisrakennustyöstä mainittakoon seuraavat: Alppikauriin ja gemssien käytössä olleen tarhan puinen väliaita, jonka eläimet tuon tuostakin särkivät, purettiin ja tilalle rakennettiin uusi aita raudasta. Laamaeläinten hallussa olevassa ent. kamelitallassa suoritettiin perusteellinen korjaus, jossa m. m. koko etelänpuoleinen seinä revittiin ja uusittiin. Vesilintutalo maalattiin ulkoa. Uimalaitoksen yläpuo-

liseen hirvieläintarhaan ja kesän aikana rakennettuun sen yläpuolella sijaitsevaan hirsitalliin valettiin kiinteät sementtiset juomakulhot, käytössä olevaa mallia. Niihin vedettiin vesijohto leijonalinnalle vievästä johdosta.

Kun Korkeasaaren olympiakomitean ehdotuksiin sisältyvä suunnitelma uuden 5-osaisen hirvieläintarhan rakentamisesta tunnetuista syistä raukesi eikä eläintarhan vakinaisessa menoarviossa oltu huomioitu mitään lisätiloja hirviä varten, esitti eläintarhan valvoja, että edellisinä vuosina tähteiksi jääneistä pyöreistä riu-uista ja hirsistä rakennettaisiin piisonitarhan ja uimalaitoksen välimaille 1-osastoinen puinen aitaus ja sen yhteyteen piennehkö hirsitalli. Kiinteistölautakunnan ja kaupunginhallituksen hyväksytyä ehdotuksen, jonka kustannukset arvioitiin 19,362 mk:ksi, rakennettiin tarha ravintolasta uimalaitokselle johtavan tien ääreen. Tarha on epäsäännöllisen monikulmainen, n. 30 m:n läpimittainen. Sen suoja, jonka on suunnitellut eläintarhan valvoja, on itäkarjalaisen aitan tyyliä.

Vuoden suurin työ oli vesilintutarhan osittainen uusiminen, johon kuului ränsistyneen maanpuoleisen säleaidan korvaaminen uudella panssariverkkoaidalla, kävelytien teko aidan viereen, tarhan vesialueen syventäminen ja varustaminen kahdella kivistä muuratulla tekosaarella. Työn suorittaminen jätettiin vapautuneiden vankien työryhmän suoritettavaksi. Työryhmä pääsi aloittamaan työnsä vasta joulukuussa, joten pääosa siitä jäi v:n 1941 aikana suoritettavaksi.

Eläimistö. Vuoden lopussa oli eläintarhassa 146 eläinlajia, yhteensä 475 kpl, kuten seuraavasta yhdistelmästä ilmenee:

	Kpl	Eri lajeja		Kpl	Eri lajeja
Imettäväisiä	221	59	Matelijoita	10	4
Lintuja	242	82	Kaloja	2	1
			Yhteensä	475	146

Eläinkanta on supistunut edellisistä vuosista. Vaikeiden olosuhteiden takia ylimääräisiä eläinyksilöitä vähennettiin ja uusia hankittiin rajoitetusti.

Ostamalla hankittiin eläintarhaan m.m. 1 kettu, 2 mäyrää, 2 saukkoa, 1 kärppä, 1 vesikko, 1 Saimaan norppa, 1 rusakkojänis ja 8 tavallista jänistä, 1 nuolihaukka, 3 kalasääskeä, 5 sarvipöllöä, 2 huuhkajaa, 2 korppeja, 1 koppelo, 1 kalkkuna, 1 riikinkukko ja 1 kurki. Puolustuslaitokselle luovutetun hevosen tilalle hankittiin uusi työhevonen. Lahjaksi saatiin 2 huuhkajaa, 3 kissapöllöä, 3 hiirihaukkaa, 4 laulu- ja 3 muuta papukaijaa, 1 lapinharakka, 15 kanarialintua, 4 punatulkkuja, 1 tilhi, 1 lehtokurppa ja 1 anka. Lisäksi eläintarhan hoitoon jätettiin vuoden vanha karhunpentu Salla. Vaihdamalla hankittiin saksalaiselta toiminimeltä Julius Mohr jr., Ulm-Donau, 1 naarasgemssi, 1 kiviäättä, 1 pari Swinhoefasaaneja sekä 2 kulta-, 2 Amherths-, 2 kuningas- ja 1 mustaselkäfasaani, 1 pari Kalifornian viiriäisiä, 1 saruskurki, 2 kattohaikaraa sekä alppikauris.

Tarhassa syntyneistä eläimistä mainittakoon 4 sekarotuista sekä 5 karakul- ja 4 mufflonkaritsaa, 2 vuohenkiliä, 1 gemssi, 1 piisoni, 1 laama, 2 Virginian-hirveä, 2 metsäkaurista, 1 kuusipeura, 1 aasi, 4 hopeakettua, 1 minkki, 18 frettiä, 2 pesukarhua, 1 puupiikkisika, 2 kyhmyjoutsenta, 5 myski- ja 4 tavallista ankkua sekä 8 hopeafasaania. Lady niminen leijona

penikoi kolme kertaa, mutta kaikki penikat kuolivat emon huonoon hoitoon.

Eläintarhan lisääntyneen eläimistön inventaarioarvoksi merkittiin 288,126 mk.

Tarhan eläimistä kuoli 1 hirvi, 2 metsäkaurista, 1 fretti, 1 kärppä, 2 minkkiä, 1 kiviääntä, 1 mäyrä, 1 skunkki, 1 kettu, 1 malaijilaiskarhu, 1 maakarhu, 1 pesukarhu, 1 Saimaan norppa, 1 myskihäränvasikka, 1 puupiikkisika, 1 tavallinen ja 1 rusakkojänis, 1 alppimurmeli, 5 apinaa, 1 Amerikan-huuhkaja, 12 erilaista kotimaista petolintua, 2 erilaista fasaania, 7 muuta kesyä kanalintua, 1 katto- ja 1 harmaahaikara, 2 myskiankkaa ja 1 tavallinen anka, 1 sini-, 1 meri- ja 2 kesyhanhea, 6 papukaijaa, 9 pikkulintua, 11 erilaista kilpikonaa ja 3 kultakalaa. Valitettavin oli myskihärän vasikan menetys. Erikoisia kulkutauteja ei esiintynyt. Jotkut eläimet kuolivat ilmeisesti ankaran pakkasen johdosta, jotkut häkkiveriensa surmaamina tai muuten tapaturmaisesti. Lopettamalla hävitettiin m.m. 1 aasi, 2 karitsaa, 3 kuusipeuraa, 2 metsäkaurista, 1 poro, 1 leijona, 1 saukko, 1 ahma, 3 sutta, 1 sinikettu, 2 maakarhua, 1 apina, 1 kalasääski, 1 kurki ja 1 joutsen. Osa eläimistä luovutettiin yliopiston eläintieteelliselle museolle. Teuras- ja siitoseläimiksi myytiin 4 tavallista lammasta, 12 karakul- ja 3 mufflonlammasta, 1 hillerifretti, 2 pesukarhua, 14 merisikaa, 45 kaniinia, 1 hopeafasaani, 7 ankkaa, 2 myskiankkaa, 1 kesyhanhi, 2 kyhmyjoutsenta ja 6 kanarialintua. Erikoisen huomion ansaitsevat siitoseläimiksi myydyt karakullampaat. Vaihtamalla luovutettiin 4 mufflonlammasta, 13 frettiä, 1 saukko, 1 susi, 2 sinikettua, 3 pesukarhua, 1 maakotka, 2 kalasääskeä, 6 huuhkajaa ja 4 pikkukiljuhanhea.

Poistettujen eläinten kirjanpitoarvo oli 298,237 mk, mistä myytyjen tai vaihtamalla luovutettujen osalle tuli 73,055 mk.

Eläinkannan inventaarioarvoksi merkittiin vuoden päättyessä 563,655 mk vastaten edellisenä vuonna 573,766 mk.

Leijonalinna. Leijonalinna tuotti pääsymaksutuloja 177,065 mk. Kaiken kaikkiaan leijonalinna on aukioloaikanaan syyskuun 7 p:stä 1935 lukien v:n 1940 loppuun mennessä tuottanut pääsymaksutuloja 1,055,897 mk, mikä kaksinkertaisesti ylittää linnan perustamiskustannukset. Sanotusta erästä tuli 2 mk:n lippujen osalle 887,230 mk ja 1 mk:n lippujen osalle 168,667 mk.

Akvaariorakennus ja kivikokoelma pidettiin yleisölle avoinna entiseen tapaan.

Siirtolapuutarhat ja omakotialueet. Siirtolapuutarhoja oli v. 1940 kuusi, nimittäin Ruskeasuon, Vallilan, Kumpulan, Herttoniemen, Talin ja Oulunkylän siirtolapuutarhat. Palstoja oli kaikkiaan 1,226. Oulunkylän uudessa puutarhassa jatkettiin perustamistöitä. Siitä huolimatta, että puutarha ei ollut täysin valmis, vuokrattiin kaikki palstat, sillä niiden kysyntä oli hyvin suuri.

Kaikkissa siirtolapuutarhoissa tehtiin kaupungin puolesta tavanmukaisia korjaustöitä. Hedelmäpuut ja marjapensaat olivat ankaran talven johdosta suureksi osaksi paleltuneet. Kevään ja kesän aikana koetettiin leikkaamalla ja hoitamalla pelastaa ne puut, joissa vielä oli eloa. Neuvontatyö oli järjestetty kuten aikaisemminkin. Kokouksien ja kesäjuhlien yhteydessä pyrittiin esitelmien avulla opastamaan viljelijöitä erilaisissa viljelystehtävissä. Yleensä pyrkivät siirtolapuutarhaviilijät viljelemään palstojaan tarkemmin ja tehokkaammin kuin ennen.

Keväällä lähettivät Malmön siirtolapuutarhaviilijät Ruotsista lah-

jaksi Helsingin siirtolapuutarhaviljelijöille lantun, herneen, porkkanan ja punajuuren siemeniä yhteensä 80 kg, joita jaettiin viljelijöille. Siemenet saapuivat kuitenkin niin myöhään, että osa niistä jäi jaettavaksi seuraavana keväänä. Hedelmä- ja marjakadon johdosta ei puutarhanäyttelyä voitu järjestää missään puutarhassa.

Puutarhaneuvontaa harjoitettiin myöskin Käpylän, Kumpulän, Toukolan, Taivaskallion ja Koskelan omakotialueilla. Neuvontatyössä pyrittiin erikoisesti opastamaan uusia viljelijöitä puutarhan perustamistöissä. Alueilla pidettiin myöskin puutarhanhoitoa koskevia luentoja ja havaintoesityksiä ajankohtaisista puutarhatehtävistä. Vallitsevien olojen takia pyrittiin palktojen viljelys suuntaamaan mahdollisimman runsaaseen hyötyviljelykseen. Nurmikot käännettiin perunanviljelystä varten.

Uusia puutarhoja perustettiin pääasiallisesti Koskelan omakotialueelle. Perustamistöitä haittasivat huono mullan saanti ja kuljetusvaikeudet. Tästä syystä oli useilla pihamailla jätettävä istutustyö tuonemmaksi. Pihamaat vain tasoitettiin ja siistittiin. Koska hedelmäpuut olivat edellisen ankaran talven aikana paleltuneet, kohdistettiin neuvontatyössä huomio myöskin niiden uudelleen kasvatukseen ja alkuhoitoon. Tavanmukaiset viljelyskilpailut järjestettiin myöskin. Puutarhoja arvosteltaessa pantiin pääpaino viljelyksen tuottavalle hyödylle ja katuosan siisteydelle.

Siirtolapuutarha- ja omakotialueille piirrettiin yhteensä 91 puutarhasuunnitelmaa. Pihamaapiirustuksia suunniteltiin 23. Majapiirustuksia myytiin 103.